

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

5 december 2002

ONTWERP VAN DECREET

houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2003

VERSLAG

**namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Frans De Cock**

**(Hoofdstuk I – Algemeen ; Hoofdstuk XV – Financiën
(Afdeling 2 – Onroerende voorheffing ; Afdeling 3 – Successierechten ;
Afdeling 4 – Schenkingen bouwgronden ; Afdeling 5 (nieuw) – Registratierechten en
Afdeling 6 (nieuw) – Verkeersbelasting) en Hoofdstuk XVIII – Slotbepalingen)**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Marc van den Abeelen

Vaste leden :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, de heren Johan De Roo, Erik Matthijs, Eric Van Rompuy ;

de heren Frans De Cock, André Denys, Stefaan Platteau, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Herman De Reuse, Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Bruno Tobback ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

de heren Gerald Kindermans, Boudewijn Laloo, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Johan Weyts ;

de heren Marc Cordeel, Marino Keulen, Jul Van Aperen, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jean Geraerts, Christian Verougstraete ;

de heren Gilbert Bossuyt, Guy Swennen ;

de heer Jos Geysels ;

de heer André-Emiel Bogaert ;

Zie :

1438 (2002-2003)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Verslag van het Rekenhof
- Nrs. 3 tot 7 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
A. Hoofdstuk I : algemeen	4
A.1. Algemene en artikelsgewijze bespreking en stemming	4
B. Hoofdstuk XV : Financiën	4
B.1. Algemene inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening	4
B.2. Afdeling 2 : Onroerende voorheffing	4
B.2.1. Inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening	4
B.2.2. Algemene bespreking, artikelsgewijze bespreking en stemmingen	5
B.3. Afdeling 3 : Successierechten	6
B.3.1. Inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening	6
B.3.2. Algemene bespreking	8
B.3.3. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	8
B.4. Afdeling 4 : Schenkingen bouwgronden	9
B.4.1. Inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening	9
B.4.2. Algemene bespreking, artikelsgewijze bespreking en stemmingen	11
B.5. Afdeling 5 : Registratierechten (nieuw)	11
B.5.1. Toelichting door de heer Marc van den Abeelen, mede-indiener	11
B.5.2. Algemene bespreking, artikelsgewijze bespreking en stemmingen	17
B.6. Afdeling 6 : Verkeersbelasting (nieuw)	17
B.6.1. Toelichting door de heer Marc van den Abeelen, mede-indiener	17
B.6.2. Artikelsgewijze toelichting, bespreking en stemmingen	18
C. Hoofdstuk XVIII : Slotbepalingen	19
C.1. Algemene en artikelsgewijze bespreking en stemming	19

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, onderzocht op 12, 19 en 26 november en 5 december 2002 samen met de ontwerpen van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003 en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003, het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2003 (*Parl. St. Vl. Parl.*, 2002-03, nr. 1438/1).

Aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting werden ter bespreking de hoofdstukken I : Algemeen, XV : Financiën (afdeling 2 tot 4) en XVIII : Slotbepalingen toegewezen.

Het advies van het Rekenhof bij dit ontwerp (*Parl. St. Vl. Parl.*, 2002-03, nr. 1438/2) bevat géén opmerkingen.

A. HOOFDSTUK I : ALGEMEEN

A.1. Algemene en artikelsgewijze bespreking en stemming

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 1 en Hoofdstuk I worden met 8 stemmen tegen 4 aangenomen.

B. HOOFDSTUK XV : FINANCIËN

B.1. Algemene inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening

De Vlaamse regering opteert ervoor om de dankzij het Lambermontakkoord nieuw verworven fiscale bevoegdheden ten volle te blijven aanwenden.

In 2002 heeft de Vlaamse regering reeds een indrukwekkend aantal maatregelen genomen :

- 1) de invoering van het nultarief voor het kijk- en luistergeld ;
- 2) de verlaging van de tarieven van de registratierechten, de meeneembaarheid van in het verleden betaalde registratierechten, het abattement voor onroerende starters ;

- 3) de tijdelijke verlaging van de Belasting op de Inverkeerstelling (BIV) voor die voertuigen die voldoen aan de euro-4 norm en de afschaffing van de verplichting om een tweede keer BIV te betalen na een echtscheiding of na het overlijden van één van de echtgenoten ;

- 4) een gelijkschakeling van stiefkinderen met biologische kinderen op het vlak van de successierechten.

Met de genomen maatregelen, heeft de Vlaamse regering duidelijk aangetoond waarom zij een ruimere fiscale autonomie als een beleidsprioriteit blijft vooropstellen : niet alleen belastingen verlagen om de burger te laten meegenieten van enerzijds het gevoerde begrotingsbeleid en anderzijds een compensatie voor zijn inspanningen uit het verleden, maar in het bijzonder ook de fiscaliteit gebruiken als een creatief beleidsinstrument in de aanpak van de belangrijke maatschappelijke uitdagingen van deze tijd. De minister denk hierbij aan : mobiliteit, huisvesting, leefmilieu, gelijkheid tussen nieuwe vormen van samenleving en dergelijke.

Dit streven naar meer fiscale autonomie is dus geen doel op zich, maar wel het bewust zoeken naar het meest doeltreffend beleidsinstrument teneinde maximaal maatschappelijke meerwaarden te realiseren. En met dit uitgangspunt in het achterhoofd kan de minister via dit programmadecreet opnieuw een aantal nieuwe fiscale maatregelen voorstellen.

Alvorens uitgebreid in te gaan op de concrete maatregelen wil de minister stellen dat het zijn stellige overtuiging blijft dat fiscale stimuli efficiënter zijn dan fiscale of penale repressie. Met andere woorden bij alle maatregelen is de minister steeds uitgegaan van een positieve gedachte, hoe kan het beleid de burger een maximale incentive (fiscale ondersteuning) geven om hem tot bepaalde handelingen aan te zetten die tegelijk de beleidsdoelstelling realiseren ?

B.2. Afdeling 2 : Onroerende voorheffing

B.2.1. Inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening

In plaats van bijvoorbeeld leegstand en verkrotting te gaan sanctioneren met een heffing, die in de perceptie van de belastingplichtige als een boete ervaren wordt, zouden renovatie en positieve bestemmingswijzigingen fiscaal beloond moeten worden.

De abnormale hoeveelheid bezwaarschriften bewijzen de aversie van de belastingplichtige tegen de leegstandsheffing.

De huidige bevoegdheden van de Vlaamse decreetgever bieden volgens de minister mooie opportuniteiten om een alternatieve weg in te slaan. Het verbouwen, herbouwen of vergroten van een gebouw, geeft aanleiding tot een herschatting van het kadastraal inkomen, dat geacht wordt te bestaan vanaf de maand volgend op de datum van het beëindigen van de werken of de ingebruikname. Aansluitend wordt dan ook de onroerende voorheffing van het daaropvolgende aanslagjaar berekend op dit nieuwe kadastrale inkomen.

De Vlaamse regering wil nu voortaan voor iemand die zich de inspanning heeft getroost een woning, die was opgenomen in het register van de verwaarloosde of onbewoonbare panden, te renoveren, de inwerkingtreding van het nieuwe verhoogde kadastrale inkomen met vijf aanslagjaren uitstellen. In die periode van vijf jaar blijft de onroerende voorheffing dan ook berekend op basis van het vorige, lagere kadastraal inkomen.

Technisch werd de maatregel uitgewerkt als een tijdelijke vrijstelling van het gedeelte van het nieuwe kadastraal inkomen dat het oude kadastraal inkomen overschrijdt. Maar de facto komt het dus neer op een uitstel van inwerkingtreding van het nieuwe kadastraal inkomen.

Deze maatregel creëert duidelijk een win-win situatie :

- de belastingplichtige krijgt via fiscaliteit een financiële ondersteuning na de uitvoering van de renovatiewerken ;
- en voor de overheid (zowel het Vlaamse Gewest als de lokale overheden) wordt de bestaande verkrotting versneld weggewerkt. Bovendien veroorzaakt dit voor de betrokken overheden geen minderontvangst, maar enkel een tijdelijk uitstel van een potentiële meeropbrengst.

Met een tweede maatregel wil de Vlaamse regering de omvorming van leegstaande winkelpanden (bestemd voor kleinhandel) tot woningen fiscaal aanmoedigen. Het doel van deze maatregel is te voorkomen dat kleinhandelzaken die hun activiteiten stopzetten, blijven leegstaan. Leegstaande winkels zijn vaak storend in het straatbeeld van vele steden en gemeenten. Sommige buurten in bepaalde grootsteden, die vroeger een belangrijke kleinhandelsfunctie hadden, zijn stilaan verworpen tot echte

“spookwijken” waar geen enkele socio-economische aantrekkingskracht van uitgaat.

Wanneer een eigenaar zijn (leegstaand) winkelpand omvormt tot een woning – wat duurder blijkt te zijn dan de omgekeerde beweging –, krijgt hij daarom een volledige vrijstelling van onroerende voorheffing voor drie aanslagjaren.

Ook hier is er een win-win situatie :

- de financiële kost van de bestemmingswijziging van winkel naar woning wordt voor de belastingplichtige fiscaal ondersteund ;
- de overheid realiseert een afbouw inzake maatschappelijke verloedering en ziet zijn tijdelijk financieel verlies ruimschoots gecompenseerd door de maatschappelijke heropleving van bepaalde buurten. De minister bedoelt hiermee dat ook deze maatregel niet per se aanleiding zal geven tot enig financieel verlies, ook niet voor lokale overheden omdat de vrijstelling pas verleend wordt nadat het goed effectief bewoond wordt, wordt het verlies aan opcentiemen op de onroerende voorheffing gecompenseerd door bijkomende opcentiemen op de personenbelasting.

De twee vermelde voordelen zijn niet cumuleerbaar.

Het voordeel is wel overdraagbaar naar een rechtsopvolger, zodat deze er van kan blijven genieten gedurende de nog resterende termijn van het toegekende fiscale voordeel.

B.2.2. Algemene bespreking, artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Wat het voorstel betreft om voortaan voor iemand die zich de inspanning heeft getroost een woning, die was opgenomen in het register van de verwaarloosde of onbewoonbare panden, te renoveren, de inwerkingtreding van het nieuwe verhoogde kadastrale inkomen met vijf aanslagjaren uit te stellen meent de heer *Erik Matthijs* dat een renovatiepremie een effectiever instrument voor de renovatie van woningen is dan een fiscale maatregel.

De *minister* antwoordt dat de Vlaamse regering ervan overtuigd is dat fiscale stimuli effectiever zijn als instrument dan subsidies. De subsidieregeling inzake Huisvesting heeft nooit goed gewerkt. Misschien verandert dit ooit door de introductie van e-government voor subsidieaanvragen, maar ook dan zal de e-government voor fiscale stimuli er sneller

zijn en vlotter werken. De Vlaamse regering hanteert enkel subsidies in de sector Economie bij gebrek aan volwaardige fiscale hefboomen. De minister hoopt in het dynamisch proces van de Belgische staatshervorming dat hier ooit verandering inkomt.

De artikelen 47 tot 49 worden aangenomen met 7 stemmen, bij 5 onthoudingen.

B.3. Afdeling 3 : Successierechten

B.3.1. Inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening

Het aanvullend Vlaams regeerakkoord stelt een aanpassing voorop van de tarieven van de successierechten, voor die personen die verbonden zijn door een zorgrelatie.

Sinds het Vlaamse Gewest bevoegd is geworden voor de successierechten, is er onmiskenbaar een aanzienlijke vermindering van de belastingdruk doorgevoerd voor de nabestaanden van de overledene.

Zo heeft de Vlaamse decreetgever categorieën van rechtverkrijgenden die onder het federale stelsel in de hoogste tariefcategorie terechtkwamen, overgeheveld naar de laagste tariefcategorie. Dit is met name gebeurd voor de samenwonenden, de ex-samenwonenden met gemene kinderen en de verkrijgingen tussen stiefouders en stiefkinderen.

De gelijkschakeling van zorgkinderen met natuurlijke kinderen past dus volledig in de logica van deze tendens om het laagste tarief niet allen te reserveren voor de naaste bloedverwanten, maar ook om andere nabestaanden van dit voordelige tarief te laten genieten.

Vorig jaar rond deze periode heeft deze commissie een voorstel van decreet van mevrouw Sonja Becq c.s. houdende wijziging van successierechten voor zorgkinderen (*Parl. St. Vl. Parl.*, 2000-01, nr. 793/1) behandeld. De Vlaamse regering heeft toen gevraagd die voorstellen om de redenen die de minister toen heeft toegelicht, niet goed te keuren (zie verslag van de bespreking van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 (*Parl. St. Vl. Parl.*, 2001-02, nr. 865/15)). De minister heeft de commissieleden toen echter beloofd een alternatief uit te werken dat zou tegemoetkomen aan de bekommernissen die in deze commissie werden geuit.

Vandaag kan de minister met de artikelen 50 tot en met 55 van het programmadecreet een valabel alternatief voorstellen.

A) Zorgkinderen in relatie tot de zorgverstrekker

Vooreerst worden verkrijgingen tussen personen die verbonden zijn door een zorgrelatie gelijkgesteld met verkrijgingen in de rechte lijn.

Volgens de Vlaamse regering kan als een zorgkind worden beschouwd iemand die vóór de leeftijd van éénentwintig jaar gedurende een periode van drie opeenvolgende jaren bij de zorgouder heeft ingewoond en tijdens die periode van inwoning hoofdzakelijk vanwege de zorgouder (al of niet te samen met diens levenspartner) de hulp en verzorging heeft gekregen die kinderen normaal van hun ouders krijgen.

Waarom heeft de Vlaamse regering deze definitie van zorgrelatie verkozen ?

1. De Vlaamse regering vindt het essentieel dat de zorgouder gedurende een periode de kosten van onderhoud en opvoeding hoofdzakelijk (maar daarom niet uitsluitend) heeft gedragen.
2. De Vlaamse regering opteert uitdrukkelijk voor een termijn van drie jaar als “onderhoudsperiode”. Waarom nu precies een periode van drie jaar ? In Nederland bestaat er een soortgelijke maatregel. Daar spreekt men niet van zorgkinderen, maar van pleegkinderen. En om als een pleegkind beschouwd te kunnen worden is het vereist dat men vóór men de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt, gedurende tenminste vijf jaar uitsluitend door de pleegouder, alleen of samen met diens echtgenoot, als een eigen kind werd onderhouden en opgevoed. Een commissie, gelast met een onderzoek naar de modernisering van de Nederlandse successiewetgeving (de zogenaamde commissie Moltmaker) heeft de volgende verbetervoorstellen geformuleerd :
 - de termijn van vijf jaar moet worden vervangen door een meer redelijke termijn van drie jaar ;
 - het begrip “echtgenoot” moet worden verruimd tot het begrip “partner of levensgezel” ;
 - de term “uitsluitend” moet worden vervangen door hoofdzakelijk, daardoor wordt vermeden dat het feit dat de zorg – of pleegouder nog een (beperkte) financiële ondersteu-

ning van derden ontvangt het zorg – of pleegouderschap uitsluit.

3. De Vlaamse regering vindt ook dat de bewijslast voor het bestaan van de zorgrelatie nauwkeurig en realistisch moet worden bepaald :

- Het bewijs van inwoning moet worden geleverd met een uittreksel uit het bevolkingsregister, dat als weerlegbaar vermoeden zal gelden.
- De normale hulp en verzorging (de opvoeding en het onderhoud als werkelijke ouder) is een feitenkwestie die zal moeten worden aangetoond door de belastingplichtige die zich op de zorgrelatie beroept. Het bewijs kan worden geleverd met alle middelen van gemeen recht, de eed uitgezonderd. Het verkrijgen door de zorgouder van kinderbijslag, of het ten laste zijn in het kader van de ziekteverzekering kunnen belangrijke aanwijzingen zijn, maar zijn op zichzelf genomen niet voldoende. Het zal er voor de belanghebbende op aankomen de ontvanger van de registratie (successierechten) te overtuigen van het vervullen van de rol als een werkelijke ouder. In dat verband kan verwezen worden naar de casuïstiek in verband met gewoon geadopteerden (artikel 52² van het wetboek der successierechten).

De invoering en de definiëring van het begrip zorgkind brengen een noodzaak met zich tot aanpassing van het artikel 52² van het wetboek der successierechten. Met een relatie tussen een gewoon geadopteerde en een adoptant wordt, voor de bepaling van de toepasselijke successierechten, geen rekening gehouden. Met andere woorden : wanneer de adoptant sterft, betaalt de gewoon geadopteerde het hoge tarief “tussen vreemden”. Uitzondering wordt evenwel gemaakt wanneer de gewoon geadopteerde vóór hij de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt gedurende zes onafgebroken jaren van de adoptant, of van de adoptant en zijn echtgenoot tesamen de hulp en verzorging heeft gekregen welke kinderen normaal van hun ouders krijgen. In dat geval is wel het voordelige tarief rechte lijn van toepassing.

Deze termijn van zes jaar wil de Vlaamse regering vervangen door een termijn van drie jaar en bovendien moet het begrip “echtgenoot” worden verruimd tot levenspartner. Het zou immers onrechtvaardig zijn strengere voorwaarden te laten gelden voor een relatie waarin er bovendien een formele band bestaat tussen de erflater en de verkrijger,

terwijl voor de zorgrelatie geen enkele formele band geëist wordt.

B) Een zorgkind als een kind met verminderde zelfredzaamheid.

Bij de invoering van dit begrip “zorgrelatie” wordt, zoals traditioneel in het Wetboek van successierechten, de relatie tussen de erflater en de verkrijger als decisief beschouwd voor het toepasselijk tarief.

De Vlaamse regering heeft ervoor geopteerd het begrip “ zorgrelatie “ ook vanuit een nieuwe originele invalshoek te bekijken en de zorgbehoefte van de verkrijger centraal te plaatsen. Daarom wil de Vlaamse regering de bekommernis delen van familieleden of kennissen die bezorgd zijn over de zelfredzaamheid van (zwaar) gehandicapte nabestaanden. Zij worden immers getroffen door een verminderd vermogen inzake kostwinnerschap en zijn dus minder dan valide personen in staat om zelf in hun levensonderhoud te voorzien.

Bij de berekening van de successierechten wordt daarom, ten behoeve van relatief zwaar gehandicapte verkrijgers (handicap $\geq 66\%$; cfr. art. 135, 2°, WIB), een abattement of voetvrijstelling ingevoerd, met als basisbedrag 3.000 euro, wanneer het gaat om verkrijgingen in de rechte lijn (of tussen echtgenoten en samenwonenden, tussen stiefouder en stiefkind, tussen zorgkind en zorgouder) en 1.000 euro voor de andere verkrijgingen. Dit basisbedrag wordt dan vermenigvuldigd met een coëfficiënt die varieert volgens de leeftijd van de verkrijger. Hij bedraagt 18 wanneer de gehandicapte 20 jaar oud of jonger is, en daalt tot uiteindelijk 2 wanneer hij meer dan 80 jaar oud is. De maatregel begunstigt dus vooral jonge gehandicapten.

De bedoeling van de maatregel is eigenlijk om voor familieleden of andere personen een fiscale hinderpaal weg te nemen bij het legateren van een deel van hun vermogen in het voordeel van gehandicapten. Wanneer iemand een legaat wenst te maken in het voordeel van bijvoorbeeld een gehandicapt neefje of nichtje, zal het tarief van de successierechten misschien een drempel vormen. Voor die categorie van verkrijgers wil de Vlaamse regering daarom deze tegemoetkoming doen.

In de memorie van toelichting vindt u enkele omstandige cijfervoorbeelden bij deze maatregel, als ook nog enkele bijkomende technische verduidelijkingen.

Zo is het bijvoorbeeld noodzakelijk dat voor gehandicapten die van deze maatregel zouden kunnen genieten, wordt afgeweken van de techniek van de “globalisering” bij de berekening van de successierechten “tussen anderen”. Maar het is niet de bedoeling dat verkrijgers die samen met een gehandicapte tot een nalatenschap worden geroepen hieruit ook onrechtstreeks een fiscaal voordeel zouden halen. Bij de uitwerking van de teksten werd hierover gewaakt.

B.3.2. Algemene bespreking

Mevrouw *Sonja Becq* wijst erop dat naar congruentie moet gestreefd worden inzake de successierechten van zorg- en adoptiekinderen. Daarvoor is een ruimere omschrijving van de relatie met zorgkinderen nodig.

De CD&V had de termijn van de samenwonenden, namelijk één jaar, overgenomen, maar een aantal voorwaarden toegevoegd. In artikel 50 staat dat de zorgrelatie minimaal drie jaar moet duren en dat het vermoeden van inwonen bij de zorgouders kan bewezen worden door de inschrijving in het bevolking- of vreemdelingenregister. Waarom is de termijn drie jaar vraagt de spreker? In de Kamer van Volksvertegenwoordigers is een voorstel van wet tot aanvulling van het Burgerlijk Wetboek, met bepalingen inzake het zorgouderschap ingediend door de heer Servais Verherstraeten, Jo Vandeurzen, Tony Van Parys en mevrouw Joke Schauvliege (*Parl. St. Kamer*, 2001-02, nr. 1604/1), waarin voor de regeling van zorgkinderen een referentieperiode van twee jaar wordt voorgesteld.

De zorgrelatie moet drie jaar duren vóór het kind 21 jaar is. Daardoor kan er discriminatie ontstaan tussen verschillende kinderen uit één gezin, als een van hen na 18 jaar in een zorgrelatie terechtkomt. Op grond waarvan is de leeftijdsgrens van 21 jaar bepaald? In het oorspronkelijke voorstel van decreet over de zorgverzekering was 25 jaar de leeftijd waarop mensen bijdrage moesten betalen en als zelfstandig beschouwd werden. Nadien heeft de meerderheid die leeftijdsgrens overgenomen. De CD&V heeft zich gebaseerd op een onderzoek en de vaststelling dat de meeste mensen zelfstandig zijn en werk hebben op die leeftijd, daarvoor studeren velen nog.

Minister *Dirk Van Mechelen* verwijst naar de toelichting waarin hij, zoals vorig jaar door mevrouw *Sonja Becq* was gevraagd, een stand van zaken gegeven heeft over de regeling voor zorgkinderen. Het is trouwens dankzij haar tussenkomst dat hij samen met de administratie een regeling voor zorg-

kinderen heeft uitgewerkt. Het definiëren van de zorgrelatie impliceert keuzes. Voor de verschillende voorwaarden heeft de minister onder andere het rapport van de Nederlandse commissie Moltmaker geraadpleegd. In Nederland evalueert men een aantal fiscale maatregelen onder meer in verband met de zorgrelatie. Eén van de aanbevelingen van de commissie was om de termijn van vijf jaar terug te brengen tot drie jaar.

De minister wil de termijnen van de samenwonenden niet overnemen omdat zij zich in een andere situatie bevinden. Voor samenwonenden gelden andere criteria. Zij beheren de goederen in gemeenschap. Dat is niet het geval bij een zorgrelatie. Bij het overlijden van een partner moeten zij samenleven en dus moet er de gemeenschap van goederen bestaan. Een drie jaar durende zorgrelatie kan later aanleiding geven tot successie. De situatie op het moment van overlijden bij een zorgrelatie of samenwonen is niet te vergelijken.

Drie jaar is volgens de minister een redelijke termijn. De toekomst zal uitwijzen of die moet bijgesteld worden. Er moet sprake zijn van een duurzame zorgrelatie. Een dergelijk belangrijk fiscaal recht mag niet afdwingbaar zijn na 12 maanden.

In artikel 52, tweede lid, 3°, over adoptie wordt de termijn van zes tot drie jaar verminderd. Adoptie is specifiek daarom is dit artikel niet afgeschaft. De rechten van een adoptant zijn overdraagbaar op de nabestaanden. Dat geldt niet voor de rechten van een zorgkind. De doelgroepen moeten gescheiden blijven.

Voor de bepaling van de leeftijdsgrens op 21 jaar is rekening gehouden met het moment waarop de hogere studies aanvatten, namelijk 18 jaar. Op dat moment moet de zorgrelatie bestaan. De leeftijdsgrens verhogen zet de deur open voor misbruiken. Kortom er is gekozen voor specifieke regelingen, maar de vergelijkbare voorwaarden zijn op elkaar afgestemd. Uit de praktijk zal blijken of nog een en ander aangepast moet worden.

B.3.3. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikel 50

Mevrouw *Sonja Becq* stelt dat ze blij is met de regeling, maar dat ze samen met de heren *Eric Van Rompuy*, *Erik Matthijs* en *Johan De Roo* toch een amendement nr. 10 (*Parl. St. VI. Parl.* 2002-03, nr. 1438/5) heeft ingediend, dat ertoe strekt in artikel

50 de leeftijd van 21 jaar te vervangen door 25 jaar. Ze baseert zich daarvoor onder meer op een recente studie van de Britse Economic and Social Research Council waaruit blijkt dat Belgische mannen gemiddeld tot 26 en vrouwen tot 24 jaar thuis wonen.

Amendement nr. 10 wordt verworpen met 9 stemmen, tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 50 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikelen 51 tot 55

Bij de artikelen 51 tot 55 worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen 51 tot 55 worden aangenomen met 7 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Artikel 55 bis (nieuw)

Door mevrouw Sonja Becq wordt samen met de heren Eric Van Rompuy, Erik Matthijs en Johan De Roo een amendement nr. 15 (*Parl. St. VI. Parl. 2002-03, nr. 1438/7*) ingediend, dat ertoe strekt aan afdeling 3 een artikel 55bis toe te voegen, dat luidt als volgt :

“Artikel 55bis

De nieuwe tariefregeling voor zorgkinderen en voor personen met een handicap wordt van kracht vanaf 1 oktober 2002.”.

De indieners stellen dat opdat ook de erfgenamen van recent overleden Vlamingen in aanmerking zouden komen voor deze nieuwe tariefregeling, voorgesteld wordt om deze regeling met terugwerkende kracht in werking te laten treden. Aangezien de aangifte van een nalatenschap moet gedaan worden binnen de 5 maanden na het overlijden, wordt geopteerd om de regeling te laten gelden vanaf 1 oktober 2002. Met deze datum wordt een evenwicht gevonden, er wordt immers rekening gehouden met de recente overlijdens zonder dat vroegere erfdelingen in gedrang komen.

De minister antwoordt dat op initiatief van mevrouw Sonja Becq door de Vlaamse regering een regeling voor de zorgkinderen werd uitgewerkt.

Ere wie ere toekomt. Hij stelt echter voor het amendement van mevrouw Sonja Becq c.s. niet te aanvaarden omdat de voorgestelde decretale regeling heel veel voorbereidend werk met federale en Vlaamse instanties heeft gevraagd. Bovendien moeten op basis van de decretale bepalingen nog omzendbrieven en administratieve instructies worden voorbereid. Nu plots met terugwerkende kracht de voorgestelde regeling invoeren lijkt de minister niet raadzaam want het zou voornoemde voorbereidingen doorkruisen.

Het amendement nr. 15 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

B.4. Afdeling 4 : Schenkingen bouwgronden

B.4.1. Inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening

De meest in het oog springende maatregel is wellicht de tijdelijke verlaging van de registratierechten die worden geheven op schenkingen van bouwgronden, bestemd voor woningbouw.

Waarom wil de Vlaamse regering deze maatregel ?

1) Het was vroeger (vóór de regionalisering van de successierechten) de bedoeling van de federale wetgever om de tarieven van de registratierechten op schenkingen en de successierechten gelijk te houden.

Door de wijzigingen die het Vlaamse Gewest sedert 1997 aan de successierechten heeft aangebracht kan grosso modo worden gesteld dat successierechten thans voordeliger zijn dan schenkingsrechten. Dit was tot 31 december 2001 onomkeerbaar want het Vlaamse Gewest had geen bevoegdheid ten aanzien van de schenkingsrechten. Het gevolg is wel dat schenkingen, vanuit een fiscaal oogpunt, veelal niet te verkiezen zijn boven een overdracht bij overlijden. Vandaar dat onroerende vermogens, ook al zijn ze eigenlijk bedoeld voor het nageslacht, om fiscale redenen vaak worden geconserveerd tot op het ogenblik van het overlijden.

Sedert 1 januari 2002 heeft Vlaanderen wel de autonome bevoegdheid over de schenkingsrechten verworven en met het aanvullend Vlaams regeerakkoord werd ook onmiddellijk de intentie geuit om van deze bevoegdheid gebruik te maken.

2) Bouwgronden zijn schaars geworden. Daardoor moet er voortdurend open ruimte worden aange-

sneden. En dan nog zijn de prijzen van bouwgronden zodanig gestegen dat het verwerven van een bouwgrond een dermate zware financiële aderlating betekent voor jonge gezinnen dat zij vaak op hulp van ouders of andere familieleden zijn aangewezen om hun bouwplannen te kunnen realiseren.

Vaak verkiezen die ouders of familieleden die hulp te verstrekken onder de vorm van het ter beschikking stellen van een bouwgrond. Om de fiscale drempel bij het schenken van een bouwgrond weg te nemen wil de Vlaamse regering daarom de schenkingsrechten op bouwgronden substantieel verminderen.

3) Het activeren van deze voorraad van bouwgronden zal ook afgeleide effecten ressorteren zoals een gunstige invloed op de tewerkstelling in de nieuwbouwsector en op de Vlaamse economie in het algemeen. Waar de bouwplannen vaak om de vermelde fiscale redenen worden uitgesteld, dient er zich nu een uitgelezen mogelijkheid aan om deze plannen versneld te realiseren.

4) Het activeren van deze “slapende” bouwkwavels, zal, door een verhoogd aanbod aan percelen, ook een gunstig prijseffect hebben op de bouwgronden in het algemeen. Het verbinden van een bouwplicht binnen een bepaalde termijn aan deze fiscale stimulus werd niet weerhouden wegens de legistische moeilijkheden om dit in het fiscaal recht correct te introduceren en de moeilijkheid om dit op het terrein te controleren.

Waarom een tijdelijke maatregel ?

Een bestendige maatregel zou een ongewenst hamstereffect in de hand kunnen werken. Ook jonge mensen zouden een bouwgrond kunnen verwerven enkel met het oog op een latere fiscaal voordelige schenking aan hun kinderen. Daarmee zouden we precies het omgekeerde bereiken van wat we nu eigenlijk met deze maatregel beogen.

Daarom zal de verlaging slechts van toepassing zijn op schenkingen die gebeuren tijdens een beperkte periode van 3 jaar, zijnde vanaf 1 januari 2003 tot en met 31 december 2005.

Waaruit bestaat nu concreet de maatregel ?

1) In de rechte lijn en tussen echtgenoten worden de heffingspercentages, tot en met de belastbare schijf van 100.000 tot 150.000 euro, telkens met twee procentpunten verlaagd. Daarboven blijven de hogere heffingspercentages van het gewone progressieve tarief onverminderd toepasselijk.

Waar op de schenking van een bouwgrond met een waarde van 100.000 euro door een echtpaar aan hun zoon of dochter vandaag nog 4250 euro (170.000 BEF) aan schenkingsrechten verschuldigd is, zal dit met toepassing van de nieuwe tarieven nog 2.250 euro (90.000 BEF) bedragen. Het voordelige tarief zal van toepassing zijn op bouwgronden met een waarde van maximum 150.000 euro of 6.000.000 BEF (wanneer een echtpaar schenkt geldt zelfs een maximale waarde van 300.000 euro). Wanneer een bouwgrond met een hogere waarde wordt geschonken zal het gedeelte van de schenking dat de 150.000 euro overschrijdt belast worden aan de bestaande progressieve tarieven.

2) Voor schenkingen tussen alle andere personen wordt een uniform tarief ingevoerd van 10 % voor de belastingschijven tot 150.000 euro. Daarboven blijven ook de hogere heffingspercentages van het gewone progressieve tarief toepasselijk.

3) Een belangrijke principe inzake schenkings- en successierechten is het zogenaamde progressievoorbehoud. Dit principe houdt in dat bij de berekening van de belasting de progressiviteit niet beperkt wordt tot de in dezelfde akte geschonken goederen, maar onder bepaalde voorwaarden ook wordt uitgebreid tot schenkingen gedaan binnen een tijdsspanne van drie jaar voor de nieuwe schenking. Hetzelfde principe is van toepassing bij de berekening van de successierechten wanneer in de periode van drie jaar vóór het overlijden een schenking heeft plaatsgehad tussen de erflater en de verkrijger. Van het progressievoorbehoud bij opeenvolgende schenkingen wordt niet afgeweken. Het is immers niet de bedoeling dat de maatregel zou gebruikt worden om gigantische vermogens, al dan niet doelbewust omgezet in een voorraad bouwgronden, op een fiscaal gunstige manier (door het vermijden van de progressie van de tarieven) zouden worden doorgeschoven. Voor schenkingen in de rechte lijn en tussen echtgenoten (en enkel voor deze schenkingen) wordt daarentegen wel het progressievoorbehoud bij de berekening van de successierechten geneutraliseerd. De waarde van de bouwgrond zal dus niet bij het erfelijk emolument worden gevoegd om het verschuldigde successierecht te bepalen, indien de schenker binnen de drie jaar na de schenking zou overlijden.

Die neutralisering vormt nog een bijkomende stimulans : de maatregel werkt immers niet ontraadend voor een bejaarde grootouder of een ernstig zieke ouder, die aan zijn toekomstig erfopvolger of legataris een bouwgrond wil schenken.

Voor de “andere” begiftigden blijft ook in de successierechten de regel van de gecumuleerde progressie van toepassing. De reden daarvoor is dat anders de fiscale uitgave, verbonden aan deze maatregel, te groot dreigt te worden. Het risico bestaat immers dat “anderen” die reeds een gezegende leeftijd bereikt hebben en die vandaag geen bouwgronden in hun patrimonium hebben er één of meerdere aanschaffen om die daarna voordelig weg te schenken teneinde aldus de successierechten die hun erfopvolgers of legatarissen allicht binnenkort zullen moeten betalen aanzienlijk te verminderen (terwijl die erfopvolgers of legatarissen inmiddels zelf al lang een eigen huis hebben gebouwd).

En meteen heeft u een verklaring voor de termijn van drie jaar die de Vlaamse regering als geldigheidsduur voor deze maatregel heeft vooropgezet. Door deze termijn op drie jaar te plaatsen krijgt iedereen die een bouwgrond wil schenken de kans om dit met toepassing van de nieuwe verlaagde tarieven te kunnen doen.

Conclusie :

Deze maatregelen concretiseren de eerder geduide intentie van de minister om via een positief geïnspireerd fiscaal beleid maatschappelijke beleidsdoelstellingen op een zeer doeltreffende wijze te realiseren.

B.4.2. Algemene bespreking, artikelsgewijze bespreking en stemmingen

De heer *Ludo Sannen* vraagt waarom deze bepalingen beperkt blijven tot bouwgronden ? Waarom deze bepaling niet uitbreiden tot woningen in het kader van het beleid inzake ruimtelijke ordening en woonbeleid waarbij bijvoorbeeld de ouders hun huis aan een kind schenken en zelf een meer aangepaste woning kopen ?

Minister *Dirk Van Mechelen* antwoordt dat het voorbeeld dat de heer Ludo Sannen aanhaalt, kan worden opgevangen door de verlaging van de registratierechten en inzonderheid de regel van de meeneembaarheid. De minister wil weg van de penale situatie waaraan vele bouwkvavels zijn onderworpen door gemeentebelastingen.

Het idee om de schenkingsrechten in hun geheel te verlagen werd na consultatie van de Belgische confederatie van notarissen niet weerhouden. De notarissen roepen ethische bezwaren in. Het verlagen tot het niveau van de successierechten houdt het gevaar in van malversaties zoals het zich onvermo-

gend maken om daarna te ten laste te zijn van de sociale zekerheid.

Het belang voor de ruimtelijke ordening van deze maatregel mag niet worden onderschat. Volgens voorlopige en geëxtrapolleerde cijfers liggen er momenteel tot 150.000 slapende bouwgronden in woonzones. Op die manier hoopt de minister te komen tot de afbouw van de verhoging van de bouwmarkt en de kostprijs van de bouwgronden.

De maatregel is bewust beperkt tot 3 jaar.

De minister herinnert ook aan de opdracht die werd gegeven aan het Centrum voor Sociaal Beleid van mevrouw Bea Cantillon om tegen begin 2003 de Vlaamse fiscaliteit vanuit het gezichtspunt gezin te bekijken. Uit tussentijdse rapportering dienaangaande blijkt dat dit in elk geval geen eenvoudige klus is om een aantal zaken te vergelijken.

De heer *Mathieu Boutsen* stelt dat een schenking inderdaad een middel is om een goed van eigenaar te doen veranderen. Dit schept echter problemen omdat men slechts definitief eigenaar wordt op het moment dat de schenker overleden is omdat onder bepaalde voorwaarden een schenking kan worden herroepen. De spreker vindt het initiatief van de Vlaamse regering een goed voorstel maar had het liever onder een andere vorm doorgevoerd gezien. Waarom het schenken van bouwgronden niet onder registratierechten laten thuishoren zodat er effectief een definitieve overdracht van eigendom plaatsvindt. Kan er geen bepaling worden ingelast dat het herroepen van dit soort schenkingen onmogelijk maakt ?

Minister *Dirk Van Mechelen* antwoordt dat het gaat om registratierechten bij bouwgronden.

Het herroepen van schenkingen is een burgerrechtelijke procedure. De kans dat in een bijzonder beperkt aantal gevallen deze procedure zou worden ingeroepen, kan geen argument zijn om deze tariefverlaging tegen te houden.

De artikelen 56 en 57 worden aangenomen met 7 stemmen, bij 5 onthoudingen.

B.5. Afdeling 5 : Registratierechten (nieuw)

B.5.1. Toelichting door de heer Marc van den Abeelen, mede-indiener

Door de heren André Denys en Marc van den Abeelen wordt amendement nr. 2 (*Parl. St. VI. Parl.*

2002-03, nr. 1438/3) ingediend dat ertoe strekt aan Hoofdstuk XV een afdeling 4bis, bestaande uit de artikelen 57bis, 57ter, 57quater, 57quinquies en 57sexies toe te voegen, die luidt als volgt :

“AFDELING 4bis

Registratierechten

Artikel 57bis

In artikel 46bis van het wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten , ingevoegd bij decreet van 1 februari 2002 en gewijzigd bij decreet van 5 juli 2002, wordt het derde lid vervangen als volgt :

“Aan de vermindering van de heffingsgrondslag zijn de volgende voorwaarden verbonden :

- 1° Geen van de verkrijgers mag op de datum van de overeenkomst tot koop voor de geheelheid volle eigenaar zijn van een ander onroerend goed, dat geheel of gedeeltelijk tot bewoning is bestemd ; indien de aankoop geschiedt door meerdere personen mogen zij bovendien op vermelde datum gezamenlijk niet voor de geheelheid volle eigenaar zijn van een ander onroerend goed dat geheel of gedeeltelijk tot bewoning is bestemd. Een perceel grond, stedenbouwkundig bestemd tot woningbouw wordt beschouwd als een onroerend goed dat geheel of gedeeltelijk tot bewoning is bestemd ;
- 2° In of onderaan op het document, dat tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop aanleiding geeft, moeten de verkrijgers :
 - a) uitdrukkelijk vermelden dat zij de toepassing van dit artikel vragen ;
 - b) verklaren dat zij voldoen aan de voorwaarde vermeld in 1° van dit lid ;
 - c) zich verbinden hun hoofdverblijfplaats te vestigen op de plaats van het aangekochte goed :
 - indien het een woning betreft, binnen twee jaar na :
 - ofwel de datum van de registratie van het document dat tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop aanleiding geeft, wanneer dat document binnen de

ervoor bepaalde termijn ter registratie wordt aangeboden ;

- ofwel de uiterste datum voor tijdige aanbidding ter registratie, wanneer het document dat tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop aanleiding geeft wordt aangeboden na het verstrijken van de daarvoor bepaalde termijn ;
- indien het een bouwgrond betreft, binnen drie jaar na dezelfde datum.”.

Artikel 57ter

Het artikel 61⁴ van hetzelfde wetboek , ingevoegd bij decreet van 1 februari 2002 en gewijzigd bij decreet van 5 juli 2002, wordt vervangen door de volgende bepaling :

“ Artikel 61⁴

Aan de in artikel 61³ bepaalde verrekening zijn de volgende voorwaarden verbonden :

- 1° de toepassing van artikel 61³ wordt uitdrukkelijk gevraagd in of onderaan op het document dat aanleiding geeft tot de heffing van het evenredig recht op de nieuwe aankoop ;
- 2° het in 1° bedoelde document bevat een afschrift van het registratiereelaas dat is aangebracht op het document dat aanleiding heeft gegeven tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop van de verkochte woning of van de bouwgrond waarop die woning is opgericht, en vermeldt het wettelijk aandeel van de natuurlijke persoon in de rechten geheven op die vorige aankoop.

Indien de verrekening wordt gevraagd met toepassing van het vierde lid van artikel 61³ dan moet het in 1° bedoelde document bovendien de afschriften bevatten van de relazen aangebracht op de documenten die betreffende de in aanmerking te nemen voorafgaande verrichtingen aanleiding hebben gegeven tot het heffen van de evenredige rechten en bij ieder relaas het wettelijk aandeel van de natuurlijke persoon in de verrekende of teruggegeven rechten vermelden.

- 3° in het in 1° bedoelde document of in een ondertekende en waar en oprecht verklaarde vermeld-

ding onderaan op dat document, vermeldt de natuurlijke persoon uitdrukkelijk :

- a) dat de verkochte woning hem tot hoofdverblijfplaats diende ten tijde van de verkoop ;
- b) dat hij zijn hoofdverblijfplaats op de plaats van het nieuw aangekochte goed zal vestigen :
 - indien het een woning betreft, binnen twee jaar na :
 - ofwel de datum van de registratie van het document dat tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop aanleiding geeft, wanneer dat document binnen de ervoor bepaalde termijn ter registratie wordt aangeboden ;
 - ofwel de uiterste datum voor tijdige aanbidding ter registratie, wanneer het document dat tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop aanleiding geeft wordt aangeboden na het verstrijken van de daarvoor bepaalde termijn ;
 - indien het een bouwgrond betreft, binnen drie jaar na dezelfde datum.

Aan de voorwaarden van het eerste lid wordt ook geacht voldaan te zijn als het verzoek en de vermeldingen het voorwerp uitmaken van een door de natuurlijke persoon ondertekend verzoek, dat het ter registratie aangeboden en tot de heffing van het evenredig registratierecht aanleiding gevend document, vergezelt.

Indien één van de voorwaarden bepaald in het eerste lid niet is vervuld, wordt het tot de heffing van het evenredig recht aanleiding gevend document betreffende de nieuwe aankoop geregistreerd zonder toepassing van artikel 61³.”

Artikel 57quater

De zesde alinea van het artikel 212bis van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij decreet van 1 februari 2002 en gewijzigd bij decreet van 5 juli 2002, wordt vervangen door wat volgt :

“Aan de teruggave zijn de volgende voorwaarden verbonden :

1° het verzoek tot teruggave, ondertekend door de natuurlijke persoon , wordt gedaan in of onder-

aan op het document dat aanleiding geeft tot de heffing van het evenredig recht op de verkoop ;

2° het in 1° bedoelde document bevat

- a) een afschrift van het registratiereelaas dat is aangebracht op het document dat aanleiding heeft gegeven tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop van de verkochte woning of van de bouwgrond waarop die woning is opgericht en vermeldt het wettelijk aandeel van de natuurlijke persoon in de rechten geheven op die aankoop ;
- b) een afschrift van het registratiereelaas dat is aangebracht op het document dat aanleiding heeft gegeven tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop van de nieuwe hoofdverblijfplaats en vermeldt het wettelijk aandeel van de natuurlijke persoon in de rechten geheven op die aankoop.

Indien de teruggave wordt gevraagd met toepassing van het vierde lid van dit artikel dan moet het in 1° bedoelde document bovendien de afschriften bevatten van de relazen aangebracht op de documenten die betreffende de in aanmerking te nemen voorafgaande verrichtingen aanleiding hebben gegeven tot het heffen van de evenredige rechten en bij ieder relaas het wettelijk aandeel van de natuurlijke persoon in de verrekende of teruggegeven rechten vermelden ;

3° in het in 1° bedoelde document of in een ondertekende en waar en oprecht verklaarde vermelding onderaan op dat document, verklaart de natuurlijke persoon uitdrukkelijk :

- a) dat de wederverkochte woning hem tot hoofdverblijfplaats diende ten tijde van de nieuwe aankoop ;
- b) dat hij zijn hoofdverblijfplaats op de plaats van het nieuw aangekochte goed heeft gevestigd of zal vestigen :
 - indien het een woning betreft, binnen twee jaar na :
 - ofwel de datum van de registratie van het document dat tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop aanleiding geeft, wanneer dat document binnen de ervoor bepaalde termijn ter registratie wordt aangeboden ;

- ofwel de uiterste datum voor tijdige aanbieding ter registratie, wanneer het document dat tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop aanleiding geeft wordt aangeboden na het verstrijken van de daarvoor bepaalde termijn ;
- indien het een bouwgrond betreft, binnen drie jaar na dezelfde datum.”.

Artikel 57quinquies

Het artikel 212 ter van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij het decreet van 1 februari 2002, wordt vervangen als volgt :

“Ingeval de in artikel 46bis bepaalde vermindering van de heffingsgrondslag niet werd gevraagd of niet werd bekomen naar aanleiding van de registratie van het document dat aanleiding heeft gegeven tot de heffing van het evenredig recht op de overeenkomst tot koop, kunnen de teveel geheven rechten nog worden teruggegeven op een verzoek in te dienen overeenkomstig de bepalingen van artikel 217² binnen zes maanden te rekenen van de datum van de registratie van dat document.

Ingeval het voordeel van de meeneembaarheid van voorheen betaalde registratierechten als bedoeld in de artikelen 61/3 en 212bis niet werd gevraagd of niet werd bekomen naar aanleiding van de registratie van het document dat aanleiding heeft gegeven tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop of de verkoop kunnen de meeneembare rechten nog worden teruggegeven op een verzoek in te dienen overeenkomstig de bepalingen van artikel 217² binnen zes maanden te rekenen van de datum van de registratie van dat document.

Het verzoek tot teruggave bedoeld in het eerste of tweede lid bevat, naar gelang van het geval, de vermeldingen en verklaringen vereist bij het artikel 46bis, derde lid, 2°, b en c ; bij het artikel 61⁴, eerste lid ; of bij het artikel 212bis, zesde lid , 2° en 3 °. Het verzoek vermeldt in voorkomend geval ook het rekeningnummer waarop het bedrag van de terug te geven rechten kan worden gestort.”.

Artikel 57sexies

Het artikel 212 quater van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij decreet van 1 februari 2002 , wordt opgeheven.”.

Door de heer *Marc van den Abeelen*, mede-indiener wordt gesteld dat het decreet van 1 februari 2002 tot wijziging van het wetboek op de registratie-, hypotheek- en griffierechten, voor wat het Vlaamse Gewest betreft, het registratierecht op de overdrachten ten bezwarende titel grondig heeft hervormd.

Niet alleen werd een algemene tariefverlaging doorgevoerd, maar ook werd een geheel nieuw systeem van meeneembaarheid van in het verleden betaalde registratierechten ingesteld en werd een abattement voorzien voor zogenaamde onroerend-goed-starters.

Het spreekt voor zich dat bij het opmaken van de teksten van een decreet houdende een hervorming van een dergelijke omvang niet alle situaties en moeilijkheden konden worden voorzien. Daarom is het van het grootste belang dat de decreetgever voortdurend de teksten evalueert en bijstelt waar nodig, in nauw overleg met de actoren die het decreet moeten toepassen. Zo heeft een eerste evaluatieronde geleid tot een aantal technische aanpassingen en verbeteringen, opgenomen in het programmadecreet van 5 juli 2002. Het voorliggende amendement strekt ertoe de resultaten van een nieuwe evaluatieronde in de decretale teksten op te nemen. Zoals dit ook bij de eerste evaluatie het geval is geweest werden de wijzigingen opgemaakt in overleg met het notariaat en met de federale administratie AKRED, gelast met de invordering van deze rechten.

1) Het abattement

Het decreet van 1 februari 2002 heeft voor de zogenaamde “onroerend-goed-starters” voorzien dat de heffingsgrondslag wordt verminderd met 12.500 euro in geval van zuivere aankoop van de geheelheid volle eigendom van een tot bewoning aangewend of bestemd onroerend goed om er hun hoofdverblijfplaats te vestigen.

Met “onroerend-goed-starters” heeft de decreetgever die belastingplichtigen bedoeld die een woning aankopen op een ogenblik dat zij geen eigenaar zijn of geen eigenaar meer zijn van een ander onroerend goed dat geheel of gedeeltelijk tot bewoning is bestemd.

In zijn huidige opmaak legt de tekst van het decreet uitdrukkelijk als voorwaarde op dat het abattement enkel kan genoten worden wanneer de belastingplichtige de geheelheid volle eigendom aankoopt van een tot bewoning aangewend of bestemd onroerend goed. Het abattement kan dus

niet genoten worden indien de aankoop enkel slaat op het vruchtgebruik of op de blote eigendom van het onroerend goed.

Bij de omschrijving van de uitsluitingsregel, de verkrijger mag op datum van de koopovereenkomst niet voor de geheelheid eigenaar zijn van een ander onroerend goed dat geheel of gedeeltelijk tot bewoning is bestemd, geeft het decreet echter geen nadere precisering bij de aard van dat eigendomsrecht.

Het is duidelijk dat enkel de volle eigendom als uitsluitingsgrond kan gelden. Inderdaad, wanneer de belastingplichtige enkel de naakte eigendom van een onroerend goed bezit, kan hij ten aanzien van dit onroerend goed geen aanspraak maken op effectieve bewoning ervan. Bijgevolg zou het onbillijk zijn hem het recht op het abattement te ontfangen.

Met de voorliggende wijziging aan artikel 46bis wordt elke mogelijke twijfel hieromtrent uitgesloten.

Ingevolge de huidige libellering van de voorwaarden vermeld onder 2° van het derde lid van artikel 46bis, kan een verkrijger enkel het voordeel van het abattement genieten wanneer de opgelegde formele verklaringen zijn gesteld in de authentieke koopakte of in een verklaring onderaan die akte. Bij gebreke aan deze vermeldingen in de authentieke akte is het voordeel van het abattement definitief verloren. Dit betekent dat wanneer bijvoorbeeld een onderhandse verkoopovereenkomst (compromis) ter registratie wordt aangeboden, hetzij door de koper, hetzij door de verkoper, en het evenredige registratierecht wordt geheven, de koper nooit aanspraak zal kunnen maken op het abattement. Dit wordt als zeer onrechtvaardig ervaren, te meer omdat de koper vaak niets kan worden verweten dat het verlies van het abattement zou kunnen rechtvaardigen. Bijgevolg is het aangewezen in de tekst te voorzien dat het voordeel van het abattement kan worden genoten naar aanleiding van de registratie van elk document (en dus niet alleen van de authentieke akte) dat tot de heffing van het evenredig recht op de aankoop aanleiding geeft.

Bovendien is het aangewezen om, naar analogie met het vangnet dat werd voorzien binnen het systeem van de meeneembaarheid van in het verleden betaalde registratierechten, een ultieme mogelijkheid van regularisatie te voorzien voor het geval de vereiste vermeldingen niet werden opgenomen in het document dat tot de heffing van het evenredig

registratierechtrecht aanleiding geeft. Het is namelijk mogelijk dat dit document ter registratie wordt aangeboden door de verkoper van het onroerend goed, soms zelfs zonder medeweten van de koper. Het zou dan ook onrechtvaardig zijn de koper voor het voldongen feit te plaatsen van het onherroepelijk verlies van het fiscaal voordeel. Om die reden wordt in het nieuwe artikel 212ter een bijkomende paragraaf ingevoegd die parallel met het vangnet van de meeneembaarheid, een vangnet voor het abattement invoert. In het verzoekschrift dat hem alsnog de terugbetaling van het voordeel kan opleveren dient de koper uiteraard alle engagementen en vermeldingen op te nemen die worden opgelegd door het artikel 46bis, derde lid, 2°.

2) De meeneembaarheid.

Het decreet van 1 februari 2002 heeft, wat het Vlaams Gewest betreft, een systeem ingevoerd van meeneembaarheid van in het verleden betaalde registratierechten. Aan deze meeneembaarheid werden een aantal voorwaarden gekoppeld. Zo geldt de meeneembaarheid enkel wanneer een belastingplichtige – natuurlijk persoon – een onroerend goed aankoopt dat hij tot zijn hoofdverblijfplaats zal aanwenden en tevens moet hij zijn vorige hoofdverblijfplaats verkopen. De meeneembaarheid kan twee vormen aannemen al naargelang de volgorde van de verrichtingen. De in het verleden betaalde rechten kunnen onmiddellijk worden verrekend wanneer de wederverkoop van de oude hoofdverblijfplaats plaatsvindt vóór de aankoop van de nieuwe (artikel 61³, 61⁴, en 61⁵). De in het verleden betaalde rechten kunnen worden teruggegeven wanneer de aankoop van de nieuwe hoofdverblijfplaats plaatsvindt vóór de wederverkoop van de oude hoofdverblijfplaats (artikel 212bis).

Het is steeds de bedoeling geweest van de decreetgever dat de volgorde van de elementen van de verrichting, dit is de verkoop van de oude woning vóór of ná de nieuwe aankoop enkel van technisch belang (onmiddellijke verrekening of terugverdering) zou zijn, maar geen effect zou hebben op het voordeel dat door de maatregel tot stand komt.

Nochtans stelt zich in de huidige praktijk een probleem met betrekking tot de toepassing van het artikel 212ter, waar dit een verbod oplegt van cumulatie van de teruggaven bepaald in artikel 212 en 212bis.

Het artikel 212 voorziet in geval van wederverkoop van een onroerend goed, door de verkoper of zijn rechtsvoorgangers verkregen bij een akte waarop het bij artikel 44 vastgestelde recht is voldaan, een

mogelijkheid van teruggave van drie vijfden van dat recht aan de wederverkoper indien de wederverkoop bij authentieke akte vastgesteld is binnen twee jaar na de datum van de authentieke akte van verkrijging.

Het is vanzelfsprekend dat enkel die rechten voor meeneembaarheid in aanmerking komen die niet worden teruggegeven krachtens artikel 212. Inderdaad, wat men op grond van een fiscaal voordeel heeft teruggekregen kan men niet via een andere fiscale maatregel nogmaals recupereren. Men kan, per slot van rekening, nooit meer terugkrijgen of verrekenen dan wat men werkelijk ooit aan rechten betaald heeft.

Dit principe levert in de praktijk geen problemen op voor de toepassing van de meeneembaarheid-type verrekening. Enkel een eventueel saldo na toepassing van artikel 212 komt voor de verrekening in aanmerking.

Voor wat de meeneembaarheid-type teruggave betreft, stelt er zich wel een probleem. Artikel 212 ter bepaalt dat de teruggaven bepaald in het artikel 212 en 212bis niet mogen gecumuleerd worden. De bedoeling van deze bepaling was eigenlijk enkel om een evidentie te bevestigen : dezelfde rechten kunnen niet tweemaal worden teruggegeven. Dit blijkt ook uit de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet zoals dit bij het Vlaams Parlement werd ingediend (*Parl. St.* VI. Parl. 2001-02, nr. 963/1).

In de praktijk blijkt dat de administratie en ook de rechtsleer deze bepaling zo begrijpt en toepast dat, wanneer zich een mogelijke cumul voordoet van het artikel 212 en 212bis, de belastingplichtige gedwongen wordt een keuze te maken tussen ofwel de toepassing van artikel 212, ofwel de toepassing van het artikel 212bis, waarbij de keuze voor de ene of de andere teruggaveregeling het verlies van de toepassing van de andere teruggaveregeling tot gevolg heeft. (Zie bijvoorbeeld : "De nieuwe verminderde registratierechten bij aankoop van een onroerend goed in het Vlaams Gewest", door Jan Grillet in het Tijdschrift voor Notarissen van mei 2002). Door het artikel 212ter op die manier te interpreteren wordt afbreuk gedaan aan het oorspronkelijk opzet, de neutraliteit van de volgorde van de verrichtingen van aankoop en wederverkoop. Bovendien is de opgelegde keuze voor de belastingplichtige geen evidentie.

Met het notariaat en met de federale administratie AKRED werd overlegd hoe het best aan deze anomalie kan worden verholpen. Uiteindelijk bleek de

beste oplossing erin te bestaan dat het bestaande artikel 212ter waar het een cumulatieverbod oplegt, best wordt geschrapt.

Dit betekent echter geenszins dat beide teruggaveregelingen in de toekomst kunnen gecumuleerd worden. Wel is het voortaan toegestaan dat beide teruggaveregelingen naast elkaar worden toegepast, zonder dat er meer kan worden teruggegeven dan er ooit betaald is, en uiteraard rekening houdend met de begrenzings die eigen zijn aan elk van beide regelingen.

3) Algemeen

Tenslotte wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om de teksten, ingevoegd bij decreet van 1 februari 2002 en die de vormvereisten omschrijven tot het bekomen van het voordeel van abattement of van de meeneembaarheid, te verduidelijken en beter op elkaar af te stemmen.

Met de oorspronkelijke versie van het ontwerp van decreet dat door de Vlaamse regering bij het Vlaams Parlement werd ingediend was het de bedoeling dat aan alle vormvoorwaarden moest voldaan zijn in of onderaan op de authentieke akte hetzij van de aankoop (abattement of meeneembaarheid-type verrekening), hetzij van de verkoop (meeneembaarheid-type teruggave).

De Koninklijke Federatie van de Notarissen wees er in een hoorzitting in de bevoegde commissie van het Vlaams Parlement op dat dit strenge voorschrift praktische moeilijkheden kon opleveren. Daarom werd een amendement ingediend door een aantal leden van het Vlaams Parlement waardoor ook aan de vormvoorschriften kan voldaan worden door middel van een separaat verzoekschrift dat alle nodige vermeldingen bevat en dat door de natuurlijke persoon wordt ondertekend. Dat separaat verzoekschrift moet gevoegd worden bij het document (authentieke akte, compromis, verklaring bedoeld in artikel 31 W. Reg.) dat tot de heffing van het evenredig recht op de nieuwe aankoop of op de verkoop van de oude hoofdverblijfplaats aanleiding geeft (zie tweede lid van artikel 61/4 en zevende lid van artikel 212bis). De administratie staat het voordeel van de meeneembaarheid bijgevolg ook toe, indien aan alle andere vereisten voldaan is, ter gelegenheid van de registratie van het document dat tot de heffing van het evenredig recht aanleiding geeft (authentieke akte, compromis, verklaring van artikel 31). Omdat het voordeel van het abattement voortaan ook kan genoten worden ter gelegenheid van de registratie van het document dat tot de heffing van de evenredige

rechten aanleiding geeft, is het aangewezen deze mogelijkheid in alle gevallen ook uitdrukkelijk in de tekst op te nemen.

Waar de huidige teksten de opname opleggen van een aantal gegevens en verklaringen vanwege de belastingplichtige hetzij in de authentieke akte (artikel 61⁴), hetzij in de authentieke akte of in een verklaring onderaan op de akte (artikel 46bis), hetzij onderaan de authentieke akte (artikel 212 bis), wordt dit met het voorliggend amendement geüniformiseerd door in alle vermelde bepalingen steeds de eenvormige terminologie “in of onderaan het document dat tot de heffing van het evenredig recht aanleiding geeft” te hanteren. Zo worden onnodige formele verschillen in de opgelegde vormvoorwaarden vermeden.

B.5.2. Algemene bespreking, artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Bij dit amendement worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het amendement nr. 2 (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-03, nr. 1438/3) wordt aangenomen met 7 stemmen, bij 5 onthoudingen.

B.6. Afdeling 6 : Verkeersbelasting (nieuw)

B.6.1. Toelichting door de heer Marc van den Abeelen, mede-indiener

Door de heren Lucien Suykens en Marc van den Abeelen wordt een amendement nr. 11 (*Parl. St.* VI. Parl., 2002-03, nr. 1438/5) ingediend dat ertoe strekt aan Hoofdstuk XV : Financiën een afdeling 4bis Verkeersbelasting toe te voegen, bestaande uit de artikelen 57bis en 57ter, die luidt als volgt :

"AFDELING 4bis

Verkeersbelasting

Artikel 57bis

Wat het Vlaamse Gewest betreft, worden de artikelen 5 en 13, derde lid, van het koninklijk besluit van 11 december 2001 houdende uitvoering van de wet van 26 juni 2000 betreffende de invoering van de euro in de wetgeving die betrekking heeft op aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet en die ressorteert onder het Ministerie van Financiën, met uitzondering van de wijzigingen

aangebracht aan artikel 9, E tot G, van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, bekrachtigd met ingang van de dag van hun inwerkingtreding.

Artikel 57ter

Wat het Vlaamse Gewest betreft, worden de wijzigingen aan het wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, ingevolge de wet van 8 april 2002 tot wijziging van de artikelen 5, 9, 11, 21 en 42 van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen in uitvoering van de richtlijn nr. 1999/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999 betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan zware vrachtvoertuigen, bekrachtigd, met ingang van 1 januari 2002.

De heer Marc van den Abeelen licht toe dat naar aanleiding van de invoering van de euro het federale parlement, bij wet van 26 juni 2000 betreffende de invoering van de euro in de wetgeving die betrekking heeft op aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, aan de Koning machtiging heeft verleend om :

- de wetten te wijzigen door het gebruik van de frank te vervangen door dat van de euro ;
- de bedragen die voorkomen in wetten om te rekenen en af te ronden naar transparante bedragen in euro ;
- de afrondingsregels aan te passen in euro.

De Koning heeft die machtiging verkregen tot 31 december 2001. De aanpassingen kunnen op zijn vroegst in werking treden op 1 januari 2002.

De federale regering heeft van deze mogelijkheid uitgebreid gebruik gemaakt. Krachtens voornoemde wet werden aldus drie reeksen eurobesluiten genomen : op 20 juli 2000, op 13 juli 2001 en op 11 december 2001.

Artikel 8 van voornoemde wet heeft aan de Koning ook opdracht gegeven om bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers een wetsontwerp in te dienen ter bekrachtiging van de besluiten uitgevaardigd krachtens artikel 6 van dezelfde wet. In die zin heeft de Koning op 22 maart 2002 vier wetsontwerpen ter bekrachtiging aan het Federale Parlement voorgelegd. Deze ontwerpen zijn ondertussen ook aangenomen.

Met betrekking tot één van deze te bekrachtigen koninklijke besluiten heeft de Raad van State, in zijn advies 33.138/2 (zie document Kamer van Volksvertegenwoordigers nr. 1712/001 van 22 maart 2002, blz. 15), opgemerkt dat er een bevoegdheidsprobleem is. De opmerking gaat over artikel 5 (en in correlatie ook over artikel 13, derde lid), van het koninklijk besluit van 11 december 2001 houdende uitvoering van de wet van 26 juni 2000 betreffende de invoering van de euro in de wetgeving die betrekking heeft op aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet en die ressorteert onder het Ministerie van Financiën.

In dat artikel worden de bedragen van de verkeersbelasting in euro omgezet. Het koninklijk besluit dat is genomen op 11 december 2001 heeft het formele akkoord gekregen van de gewestregeringen overeenkomstig de bepalingen van artikel 4, § 4, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, zoals deze bestond voor de latere wijziging die is ingegaan per 1 januari 2002. Op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 24 april 2001 hebben de drie gewesten de omzettingen principieel goedgekeurd. De Vlaamse regering heeft zich op de ministerraad van 24 juli 2001 definitief akkoord verklaard.

In het voormelde advies heeft de Raad van State opgemerkt dat de federale overheid vanaf 1 januari 2002 niet langer bevoegd is om de aanslagvoet van de verkeersbelasting te wijzigen en bijgevolg niet bevoegd is om het eerder genomen besluit te bekrachtigen in zoverre het betrekking heeft op de overgedragen bevoegdheden.

De Raad van State stelt in dit verband :

"Artikel 8 van de voormelde wet van 26 juni 2000, dat de bekrachtiging van het voormelde koninklijk besluit van 11 december 2001 voorschrijft, moet aldus worden verstaan dat elk van de gewestwetgevers het koninklijke besluit in kwestie moet bekrachtigen voor de aangelegenheden die hun sedert 1 januari 2002 zijn overgedragen."

Een gewestelijke bekrachtiging zal ongetwijfeld de rechtszekerheid van de belastingplichtigen, de continuïteit van de diensten en de werking van de instellingen ten goede komen.

De wijzigingen die het voormelde koninklijk besluit aanbrengt aan artikel 9, E tot G, van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, worden niet bekrachtigd. Deze artikelen zijn immers in uitvoering van de richtlijn

nr. 1999/62 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999, vanaf 1 januari 2001 vervangen door nieuwe tarieven in euro. Deze vervanging werd doorgevoerd bij wet van 8 april 2002 tot wijziging van de artikelen 5, 9, 11, 21 en 42 van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen in uitvoering van de richtlijn nr. 1999/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999 betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan zware vrachtoertuigen.

In het verlengde van de bevoegdheidsoverdracht en bovengeciteerd advies van de Raad van State wordt het Vlaams Parlement dan ook verzocht om de gedeelten van het koninklijk besluit van 11 december 2001 en van de wet van 8 april 2002, die betrekking hebben op gewestbevoegdheden, te willen bekrachtigen met ingang van hun datum van inwerkingtreding.

Feit is dat deze werkwijze in hoofde van het Vlaamse Gewest, dat bekrachtigt hetgeen sedert 1 januari 2002 is overgedragen, de rechtszekerheid, de continuïteit van de diensten en de goede werking van de instellingen ten goede komt.

B.6.2. Artikelsgewijze toelichting, bespreking en stemmingen

Artikel 57bis

Dit artikel bevat de bekrachtiging van artikel 5 en 13, derde lid, van het koninklijk besluit van 11 december 2001, in zoverre de daarin opgenomen bepalingen sedert 1 januari 2002 behoren tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest.

Artikel 5 van voornoemd koninklijk besluit zet de bedragen inzake verkeersbelasting om. Destijds hebben de Gewesten tijdens de Interministeriële Conferentie van 24 april 2001 hun formeel akkoord verleend aan deze omzettingen, en deze ook formeel goedgekeurd op hun respectieve Ministerraaden.

De wijzigingen aangebracht aan artikel 9, E tot G, van het Wetboek van de met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen, worden niet bekrachtigd, aangezien deze artikelen in uitvoering van de richtlijn nr. 1999/62 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999, vanaf 1 januari 2001 werden vervangen door nieuwe tarieven in euro. De wijzigingen aangebracht door artikel 5 van het koninklijk besluit van 11 december 2001 zijn bijgevolg zonder voorwerp geworden.

Artikel 57ter

Zoals reeds gezegd strekt het koninklijk besluit van 11 december 2001 zich niet uit tot de tarieven vermeld in artikel 9, E tot G.

Deze tarieven werden reeds door een wet van 8 april 2002 vervangen door andere tarieven in euro. Bijgevolg is het ook noodzakelijk om de wijzigingen van deze wet van 8 april 2002 aan het wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen te bekrachtigen met ingang van 1 januari 2002.

Bij dit amendement worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het amendement nr. 11 (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-03, nr. 1438/5) worden aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

C. HOOFDSTUK XVIII : SLOTBEPALINGEN

C.1. Algemene en artikelsgewijze bespreking en stemming

Wat de artikelen aangaat die werden toegewezen aan de Commissie voor Algemeen, Beleid, Financiën en Begroting, worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 60 wordt dan ook aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Frans DE COCK

Marc VAN DEN ABEELEN
